

**SCIENCE**  
**PROBLEMS.UZ**

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences  
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar  
fanlarning dolzarb  
muammolari**

Jild 3, Son 11

**2023**

# **SCIENCEPROBLEMS.UZ**

## **ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

*№ 11 (3)-2023*

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-  
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

**ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES**

**ТОШКЕНТ-2023**

## **БОШ МУҲАРРИР:**

Исанова Феруза Тулқиновна

## **ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:**

### *07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:*

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

### *08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:*

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

### *09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:*

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

### *10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:*

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

### *12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАРИ:*

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳақимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Тошкент давлат юридик университети.

### *13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:*

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги

педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шоҳида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

### *19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:*

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

### *22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:*

Латипова Нодири Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

### *23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР*

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

---

## **ОАК Рўйхати**

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

---

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари** электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.  
Муассис: "SCIENCEPROBLEMS TEAM"  
масъулияти чекланган жамият.

## **Таҳририят манзили:**

Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: [scienceproblems.uz@gmail.com](mailto:scienceproblems.uz@gmail.com)

Телеграм канал: [https://t.me/scienceproblems\\_uz](https://t.me/scienceproblems_uz)

## МУНДАРИЖА

### 07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

*Kucharov Jamshid Qulnazarovich*

ROSSIYANING PAHTA YETISHTIRISH BORASIDAGI SINOV-TAJRIBALARI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR (TURKISTON TO'PLAMI MATERIALLARI ASOSIDA) ..... 11-14

*Тағбаев Амирбек Аширбаевич*

Б.Х.КАРМИШЕВА АСАРЛАРИДА “ИЛК ҚАБИЛАЛАР”ГА ОИД ЭТНОНИМЛАР МАСАЛАСИ ..... 15-23

*Ҳамаев Нодирбек Мўминович*

ТУРКИСТОНДА ИСТИҚЛОЛ УЧУН КУРАШНИНГ РИВОЖЛАНИБ БОРИШИ ВА УНИНГ МАТБУОТДА ЁРИТИЛИШИ (1920-1924) ..... 24-32

*Tilavova Shahnoza Salohitdinovna*

XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA BUHORO AMIRLIGIDA JADIDLARNING FAOLIYATI ..... 33-36

*Қозоқов Тоҳиржон Қодиралиевич*

НАМАНГАНДА ҚОЗИЛАР ВА СУДЛАР ТАРИХИ ..... 37-42

*Артикбаев Ойбек Салимахамаатович*

ЎЗБЕК-ҚОЗОҚ ЭТНОМАДАНИЙ АЛОҚАЛАРИНИНГ ОИЛАВИЙ УРФ-ОДАТ ВА МАРОСИМЛАРДА НАМОЁН БЎЛИШИ (XX АСР ТОШКЕНТ ВОҲАСИ МИСОЛИДА) ..... 43-56

*Atavullayeva Shaxlo Musoyevna*

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BIRINCHI KONSTITUTSIYASINING YARATILISH TARIXI ... 57-62

### 8.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

*Қўчқаров Файзулло Абдужабборович*

ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАР – АГРАР СОҲАНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ ..... 63-70

*Shao Junling*

ANALYSIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UZBEKISTAN'S REGIONAL ECONOMY .. 71-76

*Ashirov Nurmurod Qulmatovich*

RAQAMLI TECHNOLOGIYALARDAN KENG KO'LAMDA FOYDALANISHDA BANK TIZIMINI IMKONIYATLARINI OSHIRISH YO'LLARI ..... 77-82

*Togayev Salim Sobirovich*

BANK XIZMATLARIGA BO'LGAN ISHONCHNI OSHIRISH YOHUD MIJOSNI JALB QILISHNING SAMARALI YO'LLARI ..... 83-89

*Саттаров Ғанижон Озодович*

МИНТАҚА РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ЭКСПОРТ САЛОҲИЯТИДАН ФОЙДАЛАНИШ ОМИЛЛАРИ ..... 90-96

<i>Yakubova Samira</i> LEVERAGING PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS: STRATEGIES FOR OPTIMAL INVESTMENT FINANCING .....	97-102
<i>Abdualiyev Hamidulla Toxirjonovich</i> OLIY TA'LIM MUASSASASINING INNOVATSIYALARNI BOSHQARISH TIZIMIDAGI LOYIHALARNI BOSHQARISH OFISI .....	103-109
<i>Egamberdiyeva Salima Rayimovna</i> XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA AKTIVLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH .....	110-118
<i>Xolmamatov Diyor Haqberdievich</i> SANOAT KORXONALARINING BOZORDAGI MAVQEINI BAHOLASHDA SPACE TAHLIL USULIDAN FOYDALANISH .....	119-127
<i>Gafurova Dilshoda</i> INNOVATIVE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION: ASSESSING STRATEGIES AND IMPACTS .....	128-132
<i>Xomidov Abdugaffor Axmadjonovich</i> TA'LIM SOHASIDA LOYIHALARNI BOSHQARISH .....	133-139
<i>Raxmonov Mirvoxid Rajabovich</i> NAVOIY VILOYATI ASOSIY KAPITALIGA INVESTITSIYALAR TUZILISHI VA DINAMIKASI TAHLILI .....	140-149
<i>Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li</i> DON VA DONNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA MARKETING XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA SNW TAHLIL USULINING O'RNI VA UNI QO'LLASH XUSUSIYATLARI .....	150-159
<i>Aziza Umarova</i> AKSIYALARNI BIRLAMCHI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) AMALIYOTI ORQALI MOLIYAVIY RESURSLARNI SHAKLLANTIRISHNING HORIJ TAJRIBASI .....	160-167
<i>Абдуллаев Бунёд Ўткирович</i> СУРХОҲДАРЁ ВИЛОЯТИДА ЭКОЛОГИК ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ .....	168-178
<i>Matjonov Bekjon Ravshonbekovich</i> SOME CHARACTERISTICS OF ENSURING FOOD SAFETY IN UZBEKISTAN .....	179-185
<i>Алиматова Наргис Абдухалиловна</i> КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ-РАҚОБАТБАРДОШЛИК ОМИЛИ.....	186-197

### 09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

<i>Kobulniyazova Gulchexra Toshpulatovna</i> F. NITSSHE "HAYOT FALSAFASI" KONSEPSIYASI IJTIMOY RIVOJLANISHNING IRRATSIONAL ASOSI .....	198-204
<i>Qaxorov Pulotjon Xursanmurodovich</i> INSON MOHIYATI, UNING BIOLOGIK VA IJTIMOY TABIATI .....	205-211
<i>Турсунов Лочин Эркинович, Хакимова Дилноза Юсуфхоновна</i> РАЗВИТИЕ ПРАВОВОГО СОЗНАНИЯ У ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ .....	212-218
<i>Urinboyev Dilmurod Tura o'g'li</i> HUQUQIY FAOLLIK VA HUQUQIY MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH MUOMMOLARI.....	219-225
<i>Яздонов Зикирилло Шукуруллоевич</i> АЛ-ҲАКИМ АТ-ТЕРМИЗИЙНИНГ СЎФИЁНА ҚАРАШЛАРИ ВА МАЛОМАТИЙЛИККА МУНОСАБАТИ .....	226-231
<i>Nabiyev Maxsud Abdumannonovich</i> IQTISODIY MADANIYATNING MAZMUNIVAMOHIYATI .....	232-238
<i>Haydaraliyev Shuhratjon</i> MARKAZIY OSIYODA MILLATLARARO MUNOSABATLARNING MILLIY VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI .....	239-243
<i>Хамраев Сардорбек Шарафутдинович</i> ЭКОТУРИЗМ ЖАРАЁНЛАРИНИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ ТАРИХИЙ ЭВОЛЮЦИЯСИ..	244-250
<i>Xashimov Sheraxon Jo'raxonovich</i> O'ZBEKISTONNING XALQARO IMIDJINI YUKSALTIRISHDA MILLIY TURIZMDAGI EKOLOGIK TURIZMNING TUTGAN O'RNI .....	251-260
<i>Хатамова Рашида Закиржановна</i> ПАТРИОТИЗМ КАК ЭЛЕМЕНТ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ .....	261-266
<i>Патиев Холдор Икромович</i> ЖАДИДЧИЛИК ҚАРАШЛАРИ НЕГИЗИДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЙЎНАЛИШЛАРНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА ЖАМИЯТДА РИВОЖЛАНИШИ .....	267-275
<i>Ismoilova Hayitxon Maxammadjonovna</i> FARG'ONA VODIYSIDA OILA URF-ODATLARI VA QADRIYATLARINING TRANSFORMATSIYASI VA UNING IJTIMOY JARAYONLARIDA NAMOYON BO'LISH XUSUSIYATLARI .....	276-280
<i>Raximova Rayxon Abdurasulovna</i> GLOBALLASHUV VA OILA AXLOQIY MADANIYATINING O'ZARO ALOQADORLIGI .....	281-287
<i>Raxmankulov Farhod Raximkulovich</i> MULKDORLAR QATLAMIDA IJTIMOY MAS'ULIYAT TUYG'USINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI .....	288-292
<i>Shirinov Anvar Qanoatovich</i> MARKAZIY OSIYODA INSON TARAQQIYOTINING DOLZARB MASALALARI .....	293-299

*Xandamova Marifat Akramovna*  
 “OSOR AL-BOQIYA” – ABU RAYHON BERUNIY ILMIIY IJODINING DURDONASI.....300-304

*Teshaboev Muhiddin Marifovich*  
 IJTIMOIIY DAVLATDA IJTIMOIIY ADOLATNI TA’MINLASH VA IJTIMOIIY INSTITUTLARNING  
 MAQSADI .....305-311

*Karimov Rahmat Rahmonovich, Bekbayev Rauf Rustamovich*  
 MADANIY ANTROPOLOGIYA FANINING PREDMETI VA IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLAR  
 TIZIMIDAGI O’RNI .....312-320

*Talapov Baxriddin Alijanovich*  
 DEMOKRATIYA VA SHARQONA BOSHQARISHNING ETNODIFFERENSIAL  
 XUSUSIYATLARI .....321-326

### **10.00.00 – ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ**

*Ayuzmuratova Nurjamal Dastembayeva*  
 КАРАКАЛПАКСКИЕ ЖЕНСКИЕ ЛИЧНЫЕ ИМЕНА.....327-332

*Olga Filippova*  
 ADDING REDUNDANCY FUNCTIONS TO CLUSTERED IMPLEMENTATION .....333-345

*Egamnazarova Zaynab Xolmurod qizi*  
 INGLIZ TILIDAGI RIELTORLIK FAOLIYATIGA OID TERMINLARNING O’ZBEK TILI O’ZLASHISH  
 MASALALARI .....346-351

*Narzieva Gulnoza Akbarovna*  
 LEKSIK BIRLIKLARDA MILLIY – MADANIY KOD IFODASI .....352-357

*Qodirova Mukaddas Tog’ayevna, Ibragimova So’g’diyona Ikrom qizi*  
 INGLIZ-O’ZBEK TILLARIDA VERBAL VA NOVERBAL MULOQOT TABULARINING  
 QO’LLANILISHI .....358-362

### **12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР**

*Tўраев Сардор Абдихаким ўғли*  
 ИНТЕРНЕТ ТАРМОҒИДАН ФОЙДАЛАНИБ СОДИР ЭТИЛАДИГАН ЖИНОЯТЛАРНИНГ  
 ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ УМУМИЙ ЧОРАЛАРИ .....363-371

*Атаев Шокир Куранбаевич*  
 ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНИ МАЪМУРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ  
 АСОСЛАРИНИ ЯНАДА ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШ .....372-377

*Юсупов Илхомжон Ибодиллаевич*  
 ҲУҚУҚИЙ АНИҚЛИК ПРИНЦИПИНING АЙРИМ НАЗАРИЙ - ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТЛАРИ  
 ХУСУСИДА .....378-385

### **13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ**

*Adizova Nigora Baxtiyorovna*  
 MUAMMOLI TA’LIM ASOSIDA BOSHLANG’ICH SINIF O’QUVCHILARINING DIVERGENT  
 TAFAKKURINI TARBIYALASH VA RIVOJLANTIRISH .....386-390



<i>Tkacheva Anastasiya Aleksandrovna</i> O'ZBEKISTON OLIY O'QUV YURLARI TALABALARINING IJTIMOYIY-MADANIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH UCHUN ISPAN TILINI O'QITISHDA VIRTUAL REALLIKDAN FOYDALANISH .....	391-400
<i>Uralova Muxabbat Sanjar qizi</i> BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHISINING IJODIY-METODIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	401-406
<i>Kenjabaev Jahongir Abdusalimovich</i> METHODOLOGY FOR TEACHING ENGLISH BASED ON INTERNET RESOURCES .....	407-411
<i>Abdusamatov Alisher Sobirovich</i> TA'LIMNI LOYIHALASHTIRISH JARAYONIGA SEMIOTIK YONDASHUV .....	412-417
<i>Ibragimova Ehtiyotxon Ismailovna, Sobirova Nargiza Numonjonovna</i> TA'LIMDA NOVERBAL VOSITALARNING O'RNI .....	418-422
<i>Babayeva Maxfuza Abduvaitovna</i> TA'LIMDA FANLARARO BOG'LANISHNING AHAMIYATI .....	423-429
<i>Nazarova Zarrina Allaberdiyevna</i> MAKTAB O'QITUVCHILARINING KREATIV SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH USULLARI.....	430-435
<i>Jumayeva Gulnora Tursunpulatovna</i> O'QITUVCHILARINING KASBIY MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING SHART- SHAROITLARI .....	436-442
<i>Умаров Азиз Авазович</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АУДИОВИЗУАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА .....	443-447
<i>Ahmadjonova Odina Anvarjon qizi</i> INGLIZ TILI DARSLARIDA O'QUVCHILARNING KOMMUNIKATIV NUTQIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI(STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASI MISOLIDA).....	448-453
<i>Otamurodova Shamsu Qamar Otamurodovna</i> DIVERSIFIKATSIYA TAMOYILI ASOSIDA TALABALARNING KREATIVLIGINI YUZAGA CHIQRISH METODIKASI .....	454-461
<i>Komilov Nodirbek Bokijonovich</i> THE IMPORTANCE OF THE HISTORY OF MEDICINE IN INCREASING THE EXCLUSIVE COMPETENCE OF FOREIGN STUDENTS .....	462-466
<i>Sapieva Nargiza Mamayusufovna</i> IQTIDORLI O'QUVCHILARNING KREATIV FIKRLASH KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNI IJTIMOIY-PEDAGOGIK QO'LLAB-QUVVATLASH .....	467-478
<i>Norqobilova Rayxona Davlatovna</i> XORIJIY FANLARDAN BOLALARNING MAKTABGA TAYYORGARLIGINING DIAGNOSTIKASI .....	479-484

---

<i>Mamatkodirov Maxammadali Mamatisakovich</i> SINFDAN TASHQARI MASHG'ULOTLAR UCHUN RAQAMLI VOSITALAR VA PLATFORMALARNI HAMDA O'QITISH USULLARINI TANLASH .....	485-492
<i>Irgasheva Umida Raimjanovna</i> TALABALAR KASBIY NUTQ KOMPETENTSIYASINI STEAM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH .....	493-498
<i>Turayeva Lolaxon Yuldashevna</i> ERKIN MEXANIK TEBRANISHLARNI MAPLE DASTURIY VOSITASI YORDAMIDA O'RGANISH VA NAMOYISH ETISH .....	499-505
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna</i> TALABA YOSHLARNI OILAVIY HAYOTGA TAYYORLASHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI .....	506-510
<i>Kenjabayeva Dilafruz Abdisalimovna</i> OLIY O'QUV YURTI SHAROITIDA ZAMONAVIY O'QITUVCHINI TAYYORLASHNING DEONTOLOGIK KOMPONENTI .....	511-518
<i>Xasanova Gulnoza Raxatjanovna</i> KREDIT-MODULLI TA'LIM TIZIMI JARAYONIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINING MUSTAQIL ISHLARINI TASHKIL ETISH MUAMMOLARI .....	519-525

08.00.00 – Иқтисодиёт фанлари

**Togayev Salim Sobirovich**

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots. v.b.  
TDIU Samarqand filiali "Moliya, soliq va bank ishi" kafedrasi dots. v.b.

Email: [sts-bank@bk.ru](mailto:sts-bank@bk.ru)

### **BANK XIZMATLARIGA BO'LGAN ISHONCHNI OSHIRISH YOHUD MIJOZNI JALB QILISHNING SAMARALI YO'LLARI**

**Annotatsiya.** Maqolada aholi va tadbirkorlarning bank va bank xizmatlariga bo'lgan ishonchini oshirish orqali mijozlarni jalb qilishning samarali yo'llari keltirilgan. Shuningdek, bank mijozlarining talablari qo'laylilik, vaqtdan unumli foydalanish va bankga ishonish yo'nalishlari bo'yicha yoritilgan.

**Kalit so'zlar:** bank, bank mijozlari, bank tizimi, moliyaviy maslahatchi, iste'molchi, deposit, banklar faoliyati samaradorligi.

**Togaev Salim Sobirovich**

Doctor of Philosophy in Economics (PhD), Acting associate professor,  
Department of "Finance, taxation and banking" of the SB TSUE

### **EFFECTIVE WAYS OF INCREASING CONFIDENCE IN BANKING SERVICES AND ATTRACTING CUSTOMERS**

**Abstract.** The article presents effective ways to attract customers by increasing the confidence of residents and entrepreneurs in banking and banking services. Also, the requirements of the bank's customers are highlighted in terms of convenience, efficient use of time and trust in the bank.

**Keywords:** bank, bank customers, banking system, financial advisor, consumer, deposit, efficiency of banks.

**Тогаев Салим Собирович**

Доктор философии по экономике (PhD), И.о. доц.  
И.о. доц. кафедры «Финансы, налогообложение и  
банковское дело» Самаркандский филиал ТГЭУ

### **ЭФФЕКТИВНЫЕ ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ДОВЕРИЯ К БАНКОВСКИМ УСЛУГАМ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ КЛИЕНТОВ**

**Аннотация.** В статье представлены эффективные способы привлечения клиентов за счет повышения доверия жителей и предпринимателей к банковским услугам и банковским услугам. Также выделены требования клиентов банка с точки зрения удобства, эффективного использования времени и доверия к банку.

**Ключевые слова:** банк, клиенты банка, банковская система, финансовый консультант, потребитель, депозит, эффективность банков.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SP1342V3I11Y2023N11>

**Kirish.** Mamlakatimizda keyingi yillarda keng ko‘lamda iqtisodiy islohotlarning amalga oshirilishi natijasida bank tizimiga bo‘lgan ishonch yanada mustahkamlanmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 maydagi PF-5992-sonli Farmoni bilan tasdiqlangan “2020-2025 yillarga mo‘ljallangan O‘zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi”da tijorat banklarining kredit portfelini va bank risklarini boshqarishni takomillashtirish, davlat banklarini kompleks transformatsiya qilish vazifalarining qo‘yilganligi[1; B.1.] mamlakatda bank tizimiga bo‘lgan ishonchni mustahkamlash dolzarb masala ekanligidan dalolat beradi.

So‘nggi yillarda respublikamiz tijorat banklarining kapitallashuv darajasini oshirish, aholining banklarga bo‘lgan ishonchini yanada mustahkamlash, tijorat banklari likvidligi, to‘lovga qobiliyatligi va barqarorligini ta‘minlash borasida ulkan ishlar amalga oshirilib kelinmoqda.

Ma‘lumki, aholining bank tizimiga ishonchi ortib borayotgani banklar faoliyati samaradorligining muhim ko‘rsatkichlaridan biri hisoblanadi.

**Adabiyotlar tahlili va metodologiya.** Tijorat banklari faoliyatining pirovard maqsadi olinayotgan foydani maksimallashtirishdan iborat bo‘lib, ushbu maqsadga erishishda bank mijozlarining bank va bank xizmatlariga bo‘lgan ishonchi juda muhim ahamiyat kasb etadi.

Banklar mamlakat aholisi va xo‘jalik yurituvchi subyektlarning bo‘sh pul mablag‘larini jalb qiladi va kreditlar berish orqali iqtisodiyotning barcha tarmoqlarini zarur resurslar bilan ta‘minlaydi. Tijorat banklarining resurs bazasida odatda bank tomonidan jalb qilingan depozitlar ulushi ustunlik qiladi.[6; B.5.]

Bank sektoridagi eng muhim moliyaviy resurslardan biri bu jami depozit qiymatidir. Ushbu qiymatning yuqoriligi bank operatsiyalarini davom ettirish va banklarning ishonchliligini aniqlashning eng muhim omili sifatida baholanishi mumkin.[8; B.9.]

Yaqin-yaqingacha ko‘pgina banklar hashamatli binoni ma‘qul ko‘rar, bino qanchalik pardoqlangan bo‘lsa, shuncha ko‘p mijozlar keladi deb hisoblanar edi. Bu to‘g‘ri, lekin faqat VIP mijozlar — bank uchun muhim ahamiyatga ega mijozlar uchungina to‘g‘ri. Agar bank ommaviy raqobat bozorida ishlayotgan bo‘lsa, bank hashami ortiqchalik qiladi.

Iste‘molchi bankdan uchta oddiy va juda muhim amaliy narsani kutadi. Birinchi — u kredit tashkiloti taklif qilayotgan mahsulotlarni ortiqcha kuch-g‘ayrat sarflamasdan tushunib olishi kerak. Bu o‘rinda tushunarli axborot bukletisiz ish bitmaydi. Iste‘molchiga kerakli ikkinchi narsa — o‘zi uchun foydali shartlarni tanlab olish imkoniyatidir. Iste‘molchilar banklardan kutayotgan uchinchi narsa — bu yangi ijobiy samara keltiradigan mahsulotlar va xizmatlardir.

Chet el manbalariga asoslangan tadqiqotlar[13] natijasida olingan so‘nggi ma‘lumotlarga ko‘ra, g‘arbdagi ayrim banklarda qo‘ldan boy berilgan mijozlarning o‘rta hisobda  $\frac{3}{4}$  qismi xizmat ko‘rsatish sifatining yomonligi va shuning oqibati o‘laroq, bank xodimlariga qo‘yiladigan talablar yetarli darajada samarali bo‘lmasligi yoki xodimlarning ularga rioya qilmasligi tufayli har 5 yilda o‘z mijozlarining 50 foizga yaqinidan mahrum bo‘lib qolmoqda. Bunday vaziyat bank mavqeyi va imijiga hamda orttirgan obro‘-e‘tiborigagina emas, balki shu bilan bir qatorda, uning moliyaviy ahvoli va to‘lov qobiliyatiga ham zarar yetkazadi. Chunki bank mavjud mijozlari bilan aloqani uzmaslikdan ko‘ra yangi mijoz jalb qilishga ko‘proq xarajat qiladi. Tadqiqotlarga ko‘ra, bank mavjud mijozga sarflaydigan mablag‘iga nisbatan

yangi mijozni jalb etishga 3-4 baravar ko'p mablag' va vaqt sarflaydi. O'z mijozlarini yo'qotmaslik uchun tijorat banklari mijozlar talabini o'rganib chiqishi kerak buladi.

Mavzuni o'rganish davomida umumiy usullar bilan bir qatorda tizimli tahlil, umumlashtirish, abstrakt-mantiqiy fikrlash, statistik usullar, korrelyatsion-regression va empirik tahlil kabi usullaridan foydalanilgan.

**Muhokama.** Bizning banklarimizda ko'pincha "moliyaviy maslahatchi" yoki "huquqiy maslahatchi" deb ataladigan operatsiya modeli (bo'limi yoki xodimi) bo'lmaydi. Kredit tashkilotlarida u juda zarur, chunki ayniqsa mintaqalarda, tumanlarda mijozlarning ko'pchiligi yetarli moliyaviy – huquqiy madaniyatga ega emas. Mijozning ayniqsa, bank sohasida biror bir narsani tushunmasligi, ikkilanishligi oqibatida uning xarid qilishida voz kechishiga olib keladi. Odamlar aldanib qolishdan – bekorga vositachilik haqi to'lash, bekorga vaqtini yo'qotish, natijasi yaxshi — qoniqarli bo'lmasligidan va hokazolardan ko'proq qo'rqadilar. Moliyaviy — huquqiy maslahatchi mijozning bunday shubhalarini yo'qqa chiqarishi lozim. Bunda moliyaviy — huquqiy maslahatchi qanday bo'lish kerak degan savol tug'iladi? Eng avvalo, u mijoz bilan muloqot qila olishi, kuchli moliyaviy – huquqiy bilim va ko'nikmaga ega bo'lishi kerak. Bizning fikrimizcha moliyaviy — huquqiy maslahatchining namunaviy portreti mana bunday bo'lishi mumkin: yoqimli, suhbat shirin, yaxshi niyatli, xush muomala "istarasi issiq" hamda kuchli moliyaviy – huquqiy bilim va ko'nikmaga ega bo'lgan 25-30 yoshlardagi yigit yoki qiz. Moliyaviy –huquqiy maslahatchining mijoz bilan munosabati juda muhim hisoblanadi. Mamlakatimiz birinchi Prezidenti o'z ma'ruzalarida mazkur masalaga alohida e'tibor qaratib "Odamlarning bankka bo'lgan ishonchini oshirish, ularni ishonchli hamkor deb qarashga erishish uchun muntazam ish olib borish kerak"[13; B.1.] — deya ta'kidlab o'tgan edilar.

**Natijalar.** Banklarning yana bir muammosi shuki, ularda qulay xizmat ko'rsatish tizimi-servis yo'q yoki bitta xodimga vazifalarning imkoniyatdan ortiq yuklatilganligidir. Bu hol bir tomondan, mijozlarga xizmat ko'rsatish vaqti cho'zilib ketishiga olib keladi. Ikkinchi tomondan — asossiz xatarlarni zimmaga olishga sabab bo'ladi. Bu xatarlar biror bir oddiy xato oqibatida ham kelib chiqishi mumkin.

1-jadval

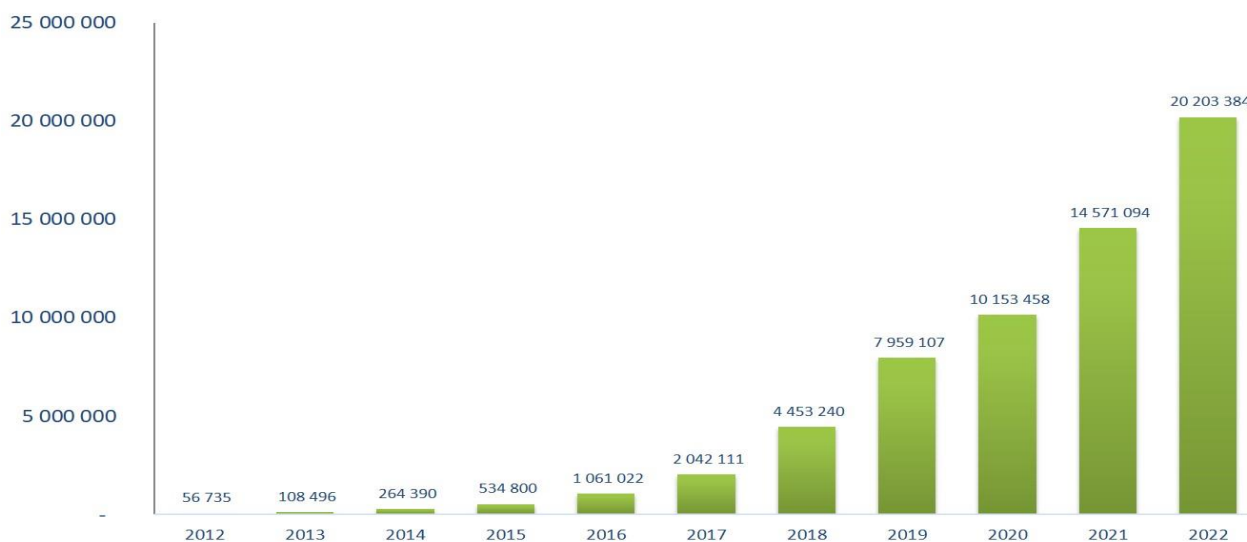
### **Mijozlarning talablari[14]**

<b>Bankdagi qo'laylik hissi</b>	<b>Vaqtdan muayyan foydalanish</b>	<b>O'z bankiga ishonish</b>
<b>1.</b> Ofis qulay joylashlanganligi	<b>1.</b> E'tiborni mijozning muammolariga qaratish	<b>1.</b> Bank haqida tushunarli va qo'lay axborot olish
<b>2.</b> Chiroyli inter'er va zamonaviy jihozlar (divan va stullar mavjudligi)	<b>2.</b> Mijozning murojaatiga yoki e'tirozlariga darhol munosabat bildirish, mijozga tushunadigan tilda murojaat qilish	<b>2.</b> Bankdagi qo'lay amaliy muhit (alohida bo'limlarning mavjud- ligi va ular eshigiga bo'lim nomi yozib qo'yilganligi)
<b>3.</b> Xushmuomala bank xodimlari (mijozga ochiq yuz bilan "kulib" murojaat qilish)	<b>3.</b> Tez-operativ xizmat ko'rsatish (yani, mijoz ko'p kutib qolmasin)	<b>3.</b> Xodimlar bank xizmatlari bo'yicha aniq ixtisoslashuvi

4. Har bir mijozga alohida etibor (eng avvalo, mijoz nima istayotganligini bilish va unga mos xizmatni ko'rsatish)	4. Bank moslashuvchan grafik bo'yicha ishlashi (qat'iy ish tartibi) hamda ovozli video ko'zatuvi kameralari	4. Mijoz qaror qabul qilishi uchun variantlar ko'pligi (bank tomonidan ko'rsatilayotgan xizmatlarning xilma-xilligi)
5. Zarur atributlar yordamida: choy, kofe taklif qilish, matbuot va shu kabilar yordamida mijoz o'zini «o'z uyidagidek his qilishiga» imkon yaratish	5. Bank ofisida odam ko'p bo'lmasligi – bank binosida barcha qo'layliklarga ega “Tadbirkorlar xonasi”ning mavjudligi	5. Xodimlar o'ziga birlashtirilgan vazifalarini yetarli darajada bilishi (bunda texnik-o'qov mashg'ulotlarning ahamiyati juda katta)
6. Bankda xorij amaliyotidagi servis texnologiyalarning mavjudligi	6. Bank xodimlarining imtizomligi (xodimlarning o'z vaqtida ishga kelishi va ish vaqtida doimo o'z o'rnida bo'lishi)	6. Bank xodimining bankdan tashqaridagi obrusi (xodimning bankdan tashqarida o'zini tutishi, harakteri, muomilasi)

O'zbekiston tijorat banklarining resurslar tarkibida depozit mablag'lari hisobidan shakllantirilayotgan mablag'larning ulushi xalqaro bank amaliyotidagi banklarinikidan sezilarli darajada pastligidir. Odatda xalqaro bank amaliyotida ushbu ko'rsatkich kamida 60-65 foizni tashkil etadi. Masalaning ikkinchi tomoniga e'tibor beradigan bo'lsak, mamlakatimiz tijorat banklarining depozit mablag'lari tarkibidagi asosiy ulush talab qilib olinguncha saqlanadigan depozit mablag'lar hisobidan shakllanmoqda.

**Masofadan bank xizmatlarini ko'rsatuvchi tizimlardan foydalanuvchilarning soni**  
1 yanvar holatiga



**1-rasm. Masofadan bank xizmatlarini ko'rsatuvchi tizimlardan foydalanuvchilarning soni**[15; B.3.]

Yuqoridagi rasmdan ko'rinib turibdiki, 2023 yilning 1-yanvar holatiga masofaviy bank xizmatlaridan foydalanuvchilar soni keskin ko'paygan. Bu esa bank tizimiga bo'lgan ishonchning ortib borayotganidan darak beradi.

Va nihoyat, banklarda mijozni jalb etadigan samarali tizim bo'lishi kerak. Masalan, biror yosh bankda iste'mol kreditlarini joriy etishga qaror qilishdi. Shu bilan birga, bu ishni reklama xarajati minimal bo'lgan holda amalga oshirish kerak edi. O'ylab ko'rib, muallaq stavkalik kredit yaratishga qaror qilindi. Aytaylik, mijoz 12 foizlik stavka bo'yicha kredit olish uchun bankka keladi. Agar u bank orqali boshqa operatsiyalarni amalga oshirsa yoki boshqa mijozni olib kelsa va bu mijoz ham operatsiyalar qilsa, dastlabki mijozga bonus ballari beriladi. Mijoz ma'lum miqdorda bonuslar to'plagandan keyin, uning uchun foiz stavkasi 12 foizdan 6 foizgacha kamaytiriladi. (fikrimcha bu usul mijozni jalb qilishda oddiy va kam xarajatli usul hisoblanadi). Shu bilan birga, bu tizimni shunday tashkil etish kerakki, bonuslarni to'plash mijozga qiyin bo'lmasin.

Ko'pgina, hatto taniqli tizimlarining xatosi shundaki, mijoz maqsadga erishish uchun ko'p vaqt va kuch sarflashga majbur (pirovardida mijoz hech qanday kreditsiz do'konga borib, o'z puliga tovarni sotib olishni ham qulayroq, ham arzonroq deb hisoblaydi) bo'lishadi.

Menimcha mijozlar bank mahsulotlarining sifatidan qay darajada qanoatlanganligini monitoring qilishi: tijorat bankida aholiga taqdim etilayotgan mahsulotlar va xizmatlar sifatining ichki monitoringini vaqti — vaqti bilan o'tkazib turishi kerak — tijorat banki ko'plab mijozlardan so'rovnomalar orqali tadqiqot o'tkazib turishi lozim deb o'ylayman. Bunday mustaqil tadqiqotlar natijalari asosida bank o'zi bozorga olib chiqadigan bank mahsulotlari va xizmatlari xususida o'z strategiyasini ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi.

**Xulosa.** Tijorat banklari mijozlar ishonchini oshirish uchun menimcha qo'yidagi ishlarni amalga oshirishi maqsadga muvofiq deb o'ylayman:

- tijorat banki uchun mijozlari bilan uzoq muddatli munosabatlar o'rnatishi, ularni shakllantirishi va qo'llab-quvvatlashi foydali hisoblanadi.
- mijozlarda banklarga nisbatan ishonch darajasining o'zgarishi va mijozlarga xizmat ko'rsatishga qo'yiladigan talablarning jiddiy yangilanishi.
- tijorat banklari resurslarini shakllantirish, joylashtirish va ularni samarali boshqarish.

Bunday ijobiy natijaga erishishda kelgusida qo'yidagilarga e'tibor qaratish maqsadga muvofiq deb uylayman:

1. Banklarning iqtisodiy jihatdan baquvvat mijozlarni jalb qilish siyosatini yanada takomillashtirish orqali depozit mablag'lari tarkibidagi talab qilib olinguncha saqlanadigan mablag'larni muddatli depozitlarga o'tkazish lozim. Ya'ni, tijorat banklarining moliyaviy jihatdan barqaror va "uzun" mablag'larining salmog'ini oshirishga erishish zarur. Bunda yuridik shaxslar depozitlarining ahamiyati muhim hisoblanadi. Bu tadbirning amalga oshirilishi natijasida hozirgi kunda tijorat banklari amaliyotida salbiy holat sifatida uchray turgan "resurslarning tanqisligi" va vakillik hisobvaraqlardagi ziddiyatli holatlarning oldi olinadi.

2. Kreditlar ajratishda ularni uzoq muddatli bo'lishi davr talabi ekanligini hisobga olib, uzoq muddatli depozitlarni rag'batlantirish chora-tadbirlarini ko'rish. Bunda davlat tomonidan tijorat banklariga jalb qilingan depozitlar uchun soliq imtiyozlarining ahamiyati beqiyosdir.

3. Tijorat banklarida omonat(ayniqsa, uzoq muddatli va jamg'arma) turlarini ko'paytirish, aholi qo'lidagi vaqtincha bo'sh pul mablag'larini jalb qilish hamda aholini dividendlarini asosiy daromad manbai sifatida shakllantirish va qarashga o'rgatish.

4. Mamlakatimizda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozorining yetarli darajada rivojlanmayotganligi tijorat banklarining oddiy va imtiyozli aksiyalarini ushbu bozorda doimiy oldi-sotdi obyektiga aylanishiga to'sqinlik qilmoqda (tijorat banklari uchun ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozorida qatnashishda foydalilik darajasining pastligi). Ularning kapitali tarkibida emission daromadlarning vujudga kelish imkoniyatini bermayapti, aksiyalar bozor bahosining shakllanishiga iqtisodiy muhit yaratilmayapti.

5. Tijorat banklari o'z siyosatlarida aholi ishonchi va uni yanada takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlarini ishlab chiqish lozim.

Tijorat banklari resurs bazasi barqarorligini ta'minlash uchun, birinchi navbatda, depozitlar yalpi hajmining kamida 75 foizini barqaror darajada barqaror depozitlar balansini ta'minlash; ikkinchidan, tijorat bankining umumiy resurs bazasida aholining muddatli depozitlari ulushining barqaror darajasini ta'minlash zarur.[9; B.6.] Aholi va xo'jalik yurituvchi subyektlarning bank tizimiga bo'lgan ishonchini yanada oshirish uchun yaratilgan kafolatlar ularning banklardagi depozitlari, ayniqsa muddatli va jamg'arma depozitlari hajmining yuqori sur'atlarda o'sishiga yordam beradi.

#### Адабиётлар/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasining Markaziy banki to'g'risida»gi Qonuni, 05.11.2019 yildagi O'RQ-582-son.
2. O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi «Banklar va bank faoliyati to'g'risida»gi Qonuni, 05.11.2019 yildagi O'RQ-580-son.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 12 sentabrdagi «Respublika bank tizimini yanada rivojlantirish va barqarorligini oshirishga doir chora-tadbirlar to'g'risida»gi PQ-3270-sonli Qarori. www.lex.uz.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 maydagi PF-5992-sonli "2020-2025 yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni.
5. Amriddinovich, Bekmurodov Abbas. "Features of api services in the implementation of transformational processes in the activities of commercial banks." *World Economics and Finance Bulletin* 7 (2022): 27-31.
6. Hendrik Hakens, Eva Schliephake. *The Deposit Base – Multibanking and Bank Stability*, from University of Bonn and University of Mannheim, Germany (2019).
7. Malikova, Dilrabo, and Ibodat Ochilova. "Analysis of the Current State of Deposit Operations of Commercial Banks of Uzbekistan." *Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal* 2.2 (2023): 28-31.
8. Ozlem Deniz Basar and Elif Guneren Genc. *The Analysis of Bank Deposits through Spatial Modelling by Provinces*. *International Journal of Financial Research* (2016), vol. 7, issue 1, 91-100.
9. Sobirovich, Togaev Salim. "Reduction in the volume of transactional deposits as a factor of ensuring the financial stability of banks." *The Journal of Economics, Finance and Innovation* 1.2 (2022): 8-15.
10. Tozaev, C. (2019). *Bank risklari o'quv qo'llanma*.



11. Zarif Ahrorov, & Aslbek Utkirov. (2023). SECURITIES AS A SOURCE OF FINANCING INVESTMENT PROJECTS. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 2(7), 468–473. Retrieved from <http://www.bjisrd.com/index.php/bjisrd/article/view/481>
12. Bozor, pul, kredit jurnalining 2007-yilgi sonlari
13. Xalq so'zi gazetasi 2013 yil 19 yanvar sonidagi birinchi Prezident ma'ruzasi.
14. Muallif ishlanmasi
15. <https://cbu.uz/uz/payment-systems/remote-banking-services/> – O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki.

# SCIENCEPROBLEMS.UZ

## ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

*№ 11 (3) – 2023*

## АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

## ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари** электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатиغا олинган.

**Муассис:** “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

**Таҳририят манзили:**

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

[scienceproblems.uz@gmail.com](mailto:scienceproblems.uz@gmail.com)

**Боғланиш учун телефонлар:**

(99) 602-09-84 (telegram).